

טעמו ורואו

פנינים יקרים ושיחות חיזוק

מפי המשפיע הנפלא הרד"ח רבי דוד אייזנבאך שליט"א

גליון ב' - פרשת בהר - בחוקותי תש"פ

יש מנהיג לבירה - שמיטה ויובל בכל זמן ובכל מקום

שבת קודש - זמן עליית

העולמות

אולם, בספה"ק מבואר ענין פנימי יותר בטעם השביתה בשבת קודש, ונשתדל לבאר את הענין באופן השווה לכל נפש, ובכך ניווכח כי ענין שמיטה ויובל הוא דבר השייך לכל אחד מדי שבת בשבתו, ובבחינה מסוימת אף בכל יום ויום לבני העלייה.

והנה ברמב"ן פירש את משמעות

תיבת 'יובל' מלשון הפסוק **זעל יובל ישלח שרשיו**, כלומר, שהנחל חוזר אל מקורו ושרשו הלוא הוא הים, וכדבר שנאמר **כל הנחלים הולכים אל הים**. ולפי זה יתפרש תיבת יובל מלשון הובלה והעברה ממקום למקום, ובהיות ובשנת היובל חוזרים העבדים אל ביתם, וכמו"כ הבתים והשדות לבעליהם הראשון, לכך נקבע שם שנה זו לשם 'יובל', מאחר וכל אחד מובל לשרשו ומקורו.

השבת הנוהגת לכל אחד בכל מקום ובכל זמן, נשכיל להבין את טעם מצוות שמיטין ויובלות, וברוח הדברים נראה, שמצוות אלו מזדמנות לכל יהודי בכל שבת קודש.

ובדרך אסמכתא בעלמא אפשר לרמז, כי בכל שבת קודש שייך מצוות 'יובל', וזאת על פי דברי רש"י, ש'יובל' פירושו 'שופר', והרי ידוע כי בזמן חז"ל היו נוהגים לתקוע שש תקיעות מדי ערב שבת.

והענין יבואר בפשטות, כי כאשר יהודי שומר שבת כהלכתה, ומניח ופונה מכל עסקיו ושובת בה ממלאכה כי כך ציווהו הבורא, הוא מכריז בכך שיש מנהיג לבירה, וכי כל הבריאה כולה תלויה במי שאמר והיה העולם. ולמעשה זוהי נקודת שמיטת קרקעות להראות בכך שהבעלים האמתי של השדה והכרם זה הבורא עולם בלבדו, ועל פיו ציוויו הוא עוזב כעת את מלאכתו ואת רכושו שתחת ידו.

בראשית פרשתנו מבואר בתוה"ק דיני שמיטה ויובל, ועיקרי הדינים נוגעים לבעל שדה שעליו לשמט ולנטוש את אדמתו בשנה השביעית ובשנת החמישים, נוסף על כך הוא אדון המחזיק עבדים תחת ידו, או סוחר שהספיק לרכוש לעצמו נכסי דלא ניידים, שבשנת היובל עליו להחזיר את קרקעותיו לבעליו הקודמים, וכמאמר הכתוב 'בשנת היובל הזאת תשובו איש על אחוזתו'.

ויש להתבונן בטעם ובפנימיות מצווה זו, ומה גם איך מצווה זו ניתנת לקיום אף למי שאינו מחזיק ברשותו שדות וכרמים, או לחילופין בעל שדה או כרם אך הוא מתגורר בחוצה לארץ, שם אינו נוהג מצוות התלויות בארץ.

ושבתה הארץ - שבת לה'

ובמאמרנו זה יבואר בס"ד, כי עם התבוננות מעמיקה בטעם מצוות שמירת

ומבואר בספה"ק, כי בכל שבת קודש יש ענין של 'עליית העולמות', כלומר, כל העולמות כולם מתעלים ביום השבת, וחוזרים לשורשם הראשון. וזה פשוט, שדבר זה אינו מתפרש על פי הבנת שכלנו הגשמית, וכי העולמות לא נבראו באופן שהם נמצאים 'מעלית' שדרכו ניתן לעלות או לרדת ממקום למקום...

והביאור בזה הוא, כי עיקר עבודת האדם בעולם הוא לברר ניצוצות קדושות שלאחר חטא עץ הדעת נפלו מעולמות העליונים והתפזרו בזה העולם השפל, ומטרת שליחותנו לעולם העשייה היא לחפש ולברר כל אותן ניצוצות נידחות, ולהעלותן לשורשן ומקורן הקדוש, וזאת על ידי אכילתנו והתעסקנו בשאר ענייני עולם הזה באופן הראוי כפי רצון הבורא יתברך, וכאשר האדם אוכל או יושן כדי לאגור כוחות לעבודת הבורא, בזה הוא מעלה את רכל הניצוצות הטמונות באותו דבר מאכל וכו' לשורשו העליון, ובכך הוא משלים את הבריאה ומביא את העולם לתיקונו, וזוהי תמצית כל עבודתנו בעולם.

ולפשוט את הענין יותר אפשר להתבונן במשמעות תיבת 'ניצוצות'. ניצוצות כשמה כן היא, כשם ש'ניצוץ' של אש הוא דבר שהוא אמנם נראה לעין, ואף שולח הבוקי אור לכל מקום, מכל מקום הוא דבר שאין בו ממשות, ואי אפשר לאחוזו בידים. ניצוצות הקדושה הן חלקי קדושה שבעוה"ר התנתקו ונפרדו

ממקור הקדושה, ונעלמו במקומות שפלים ונידחים, והן מתגלגלות במאכלים וכדומה, וכוחות של רע וטומאה מעכב בעדן לחזור ולהתחבר בחזרה למקורם הקדום.

ומבואר, כי בתוך חלקי קדושה אלו מאיר ונוצץ אור אלוקות השוכן אתן בתוך טומאות, אך לצד דקותן ורוחניותן אי אפשר לממש אותן בידים ולהעלותן. הדרך איך להחזיר ולהעלות ניצוצות אלו הוא על ידי כח המחשבה הטובה של האדם העוסק באכילת המאכל וכדומה, שאז הוא נותן חיות מחודשת לניצוצות הללו שבכך יוכלו להתחבר שוב למקומם המקורי בעולמות העליונים.

ולכך אמרו רבוה"ק, כי במידה מסוימת עבודת האכילה היא גבוה בהרבה מהרבה מצוות ומעשים טובים רבים, מאחר וכל אותן הניצוצות לא הגיעו למקומות קדושים אלו, ואין בהם עבודת הברורים, ולא כן בעת העסק בעניינים גשמיים יש בזה תיקון כל העולמות כולם.

אך כל האמור נוגע רק בששת ימי המעשה. לא כן ביום השבת קודש, שאז כל שולטני רוגזין ומארי דדינא כולהו ערקין והתעברו מינה, וכוחות הרע והטומאה אין בהם שום כוח ושלטון ביום קדוש זה, ובאשר לכך כל הנבראים והנמצאים בכל העולמות חוזרים לשורשם כמו שהיו בזמן הבריאה מאחר ואין מעכב בעדם, ואי לכך אין בשבת

קודש עבודת הברורים, מאחר וכל הניצוצות שבות וחוזרות ביום זה למקורן.

ולפי זה מבואר בספה"ק את פנימיות איסור מלאכת 'בורר' בשבת, כי הרי נתבאר שעבודת העלאת הניצוצות היא בעצם 'ברירת אוכל מתוך פסולת', כלומר, בעת האכילה וכדומה באופן הרצוי מבררים ומוציאים את החלקים הקדושים הטמונים בתוך הפסולת ושוכנים בתוך הקליפות, ועל ידי אמירת הברכה בכוונה והאכילה לצורך גבוה, הניצוצות הקדושות מתבררות להן. אך מאחר וביום השבת הקודש לא שייכת עבודה זו, על כן אסרו את מלאכת הברירה בשבת.

ששה ימים המקבלים

קדושה משבת קדושך

ולהבין הדברים יותר נוכל להשתמש בדוגמה פשוטה מחיי היום יום, כשבדורנו אנו משתמשים עם דברים רבים הבנויים על כח של אנרגי', כדוגמת מכשיר הפלאפון וכדומה, שלאחר שמשתמשים אתו זמן רב יש לשקעו ולהכריז לכה ומקור של עלעקטערי ולהטעינו מחדש, אחרת הוא לא ימשיך לפעול. וזה מה שקורה בכל שבת קודש עם כל הנבראים וכל העולמות כולם, שביום זה כולם מתחברים ומתאחדים עם שורשם הקדוש, ומקבלים כוח וחיוק לשבוע נוסף של ששת ימי המעשה.

תפצץ אסורים - הרהורים

מותרים

ובזה יובן גם מה שעשיית מלאכה נאסרה ביום השבת, כמו דיבור שגם היא אסורה בדרך של חול, וכדבר שכתוב 'אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי... וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר', אולם לגבי מחשבות לא מצינו שום הגבלה, וכפי שנפסק בשו"ע שדיבור אסר אך הרהור מותר.

ולדברנו יתבאר הדבר באופן פשוט, כי השביתה בשבת אמורה להיות רק בחלקי המעשה והדיבור, כי אלו הם חלקים השייכים לעולם המעשה, אך לא כן הוא עולם המחשבה שהוא עולם החרות ואינו מוגבל בשום דיבור ומעשה, כאשר מחשבתו של אדם היא למעלה מכל גדר וגבול ויכולה לשוטט בכל העולמות באין מעצור, ומכיוון שכח המחשבה אינו מוגבל ומצומצם תחת משטר עולם המעשה על כן לא נאסרו המחשבות ביום השבת, כי רק עולם העשייה נעצר מלכת ביום השבת.

בשעת השינה האדם חוזר

לשורשו

ולפי דברנו נוכל אף להבין את מאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א, שהסביר את הענין שאנו רואים שהאדם לאחר שהוא ישן הוא קם עם כוחות טריים ומחודשים, וההסבר הדבר הוא, כי תכלית

עתי בהקמתו, החכמה העונג והרצון שלו מתמקדים כעת רק בשולחן. כאשר יסיים בעל המלאכה את עבודתו בהקמת השולחן, או אז יתרחבו ויתפשטו שוב כל כוחות הנפש, ושוב לא יהיו מצומצמים כמו שהיו בזמן שהיה עסוק בעולם המעשה.

וזה הענין של **'כל מלאכתך עשויה'**

שנאמר על שבת קודש, כי אמנם בימות החול הקב"ה הניח אותנו בתוך עולם העשייה, וכמו שימים אלו מכונים 'ששת ימי המעשה'. אך ביום השבת אנו עוזבים את עולם המעשה, ואנו שובתים בו ממלאכה, ואז הוא עולם החירות, כי כל כוחות נפש רוח ונשמה שלנו משתחררים מהעשייה, ואי לכך הם חוזרים ושבים למקומם בהרחבה והתפשטות, כדוגמת בעל המלאכה שכל כוחות נפשו התרחבו והתפשטו לאחר שסיים את מלאכת הרכבת השולחן.

וענין זה היה כביכול אצל הקב"ה,

שבמשך ששת ימי הריאה היה עסוק כבי' בעולם המעשה, וכענין שנאמר 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם', אך ביום השבת קודש הכתיב מנוחה לעצמו כביכול, 'שבת וינפש', וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו, וכל העולמות נסדרו והתיישבו במקומם.

וכמבואר בספר אוהחה"ק בכמה מקומות, שכל העולמות נבראו עם כוח לתפקד לששה ימים בלבד, ורק על ידי שמירת השבת קודש מתווספים כוחות מחודשים בכל העולמות לששה ימים נוספים, ואלמלא היה מיום בריאת העולם שבת אחת שלא נשמרה להלכתה על ידי אדם אחד בעולם, הרי שכל הבריאה היתה מיד מתמוטטת, והיה כלא היה. ואכן מאז בריאת העולם ועד עתה שמרו תמיד את יום השבת להלכתה על ידי אדם, חנוך, מתושלח, נח, שם, האבות הקדושים, שבטי י-ה, שבט לוי, ומאחר מתן תורה על ידי כלל ישראל לדורותם ברית עולם.

כל מלאכתך עשויה - גילוי

כל כוחות הנפש ביום השבת

ובספה"ק ליקוטי תורה לבעל התניא מבאר את הדבר בדרך משל על בעל מלאכה, נשתמש לדוגמה באומן חרישת עץ העוסק כעת בבניית והרכבת שולחן, שבעת עבודתו הוא מרכז את כל כוחות גופו ונפשו אך ורק בעולם המעשה, ולבד מאשר הקמת השולחן הוא אינו מפעיל את כוחות נפשו לשום דבר נוסף. ואמנם לבעל מלאכה זה קיימים כוחות נפש כבירים, יש לו את כח החכמה, כח התענוג, כח הרצון וכדומה, אך כעת הוא מרכז ומצמצם את כל הכוחות הללו - אשר כל אחד מהם הוא עולם ומלואו - אך ורק את סביב השולחן שהוא עוסק זה

ועצם ידו חלילה, כי אם הכל ממנו יתברך, כי ממך הכל ומידך נתנו לך, וממילא הוא בכל ימות השנה בתוך השמיטה והיובל.

ובזה יבן גם מה שאמרו שתלמיד חכם הוא כל ימות השבוע בבחינת שבת, כי הוא חי תמיד בנקודת השבת, והוא מתעלה מעולם העשייה ומהלך על כנפי רוח.

מי יתן ונוכה להתחזק בנקודת עבודה זו הנלמדת מפרשת שמיטה ויובל, לדעת ולהפנים בכל מחשבה דיבור ומעשה, שאין עוד מלבדו ואפס זולתו, ואז יהיה טוב לנו כל הימים בזה ובבא.

כספים ולא בשום דבר שיכול לטשטש את כוח האמונה, וכל כולו נמסר בידיו הרחומות של הבורא יתברך, הוא עוזב את גופו ומחזיר את נשמתו לשורשה העליון, ואי לכך הוא קם בבוקר בכוחות מחודשים, כאשר הנשמה נתמלאה בכוחות מחודשים, וזה הענין של מאמר הכתוב 'חדשים לבקרים רבה אמונתך'.

לזכור גם בעולם העשייה 'שהכל נהיה בדברו'

זה הוא איפוא תפקידנו ותכליתנו בעולם הזה, לזכור בכל צעד ושעל, ואף בתוך עולם המעשה, שכל העולמות כולם נפעלים ונעשים רק בידי הבורא יתברך שעליו נאמר 'ואתה מחיה את כולם', והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

כאשר האדם חי את חייו מתוך גישה זו, הרי הוא שרוי בתוך עולם החרות, עולם של שמיטה ויובל, כי הוא יודע שכל מה שהוא עושה ופועל זה לא כוחו

ושורש האדם בעולם הוא לקיים בשלמות את מצוות האמונה, וכנאמר 'כל מצוותיך אמונה', וכמבואר בגמרא 'בא חבקוק והעמידן על אחת - וצדיק באמונתו יחיה', וכידוע שדיבור אנכי ולא יהיה לך הם שורשי כל המצוות כולן.

כשהאדם פונה לשכב על מיטתו, אזי על פי כללי ההיגיון היה עליו לפחד ולירא שמא לא יקבל בחזרה את פקדון נשמתו מאדון הנשמות, ואיך זה שהאדם הולך לישון בבטחה וברוגע, אין זה כי אם מכוח האמונה השלמה בבורא כל עולמים, שבידו נפקיד רוחנו בעת נישן - ולא נירא, ומתוך מחשבה זו אנו נשכבים, ובמחשבה זו אנו אף קמים בבוקר, ומיד אנו אומרים 'מודה אני לפניך שהחזרת בי נשמת - רבה אמונתך'.

ואכן כאשר האדם ישן הוא אינו עוסק לא בענייני מסחר ולא בענייני

טַעֲמוּ וּרְאוּ פִּי טוֹב ה'

הודעה משמחת

אפשר לשמוע את כל השיעורים והשיחות חיזוק בקו:

בארץ ישראל - 02-5368970

בארה"ב - 3065-585-646 באירופה - 443303900488

שמעו ותחי נפשכם

כל הזכויות שמורות למכון "טעמו וראו"

להערות והארות ולקבלת הגליון ולכל ענייני הגליזנות

ניתן לפנות בכתובת אימייל: a8426277@gmail.com